

מידות הראיה

ד

1

באין אור ואין זהר. אמנם דבר זה נגד כל טבע הנפש ונגד טבע ההויה בלה הוא. חסד עליון מכרח הוא להתפרץ ממסגרותיו, וקדשת החיים תסלל נתיבות לשפעת העדן להופיע בכל שלל צבעיו ובכל רעם הדר גבורותיו. "עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו" (ישעיהו סד, ג).

שלהבת אש הקדש של אהבת ד' הלא בתוף הנשמה היא תמיד בוערת היא, מחממת היא את הרוח, מאירה היא את החיים, וענוגיה אין להם סוף. אין מדה מתארת את נעמם ומתקם. ומה אכזרי הוא האדם על עצמו, שהוא משתקע במחשפי החיים, מטריד עצמו בחשבונות רבים, ואת חי החיים, את עדן יסוד החיים הוא משפית מלבבו, ובשביל כך אין לו חלק בו, והרי הוא הולך שחוח מתגרת יד החמירות הגסה המתגברת עליו.

ד באור הגולה

הלכות הנהגת אדם בפקר סימן א

2

א דין השפמת הבקר, ובו ט' סעיפים:

א איתגבר (א) [א] בארי לעמוד בפקר (א) לעבודת בוראו *כשיהא הוא מעורר (ג) [ג] השחר: א טור ב ירושלמי הגה ועל-כל-פנים לא יאחר זמן התפלה (ג) שהצבור מתפללין (טור): הגה (ג) [ג] שויתי ה' לנגדי תמיד *הוא כלל גדול בתורה ובמעלות (ד) הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים,

באור הלכה

* שיהא הוא מעורר השחר. נכון מאד לזהר לומר קדם כל שלש תפלות הוצאת הירצון המבאר בירושלמי פרק תפלת השחר, דהינו בשחרית: "מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שהוצאתני מאפלה לאורה"; ובמנחה: "מודה אני וכר' שקשש שזייתי לראות בשתחשקה במורח כף זכיתי לראותה במערב"; בערבית: "יהי רצון כר' בשם שהייתי באפלה והוצאתני לאורה, כן תוציאני מאפלה לאורה"; * הוא כלל גדול בתורה וכו'. הרוצה לקים 'שויתי' כראוי תדרוך לקים מה שזכר בשם ספר החנוך, ומפני גדל חביבותם העתיקים בפה גדולים בספריהם. וזה לשון החנוך (בהקדמתו ובסימן כה כו חיו חיח חלב תפוז): שש מצות חייבן תמיד, לא יפקדו מעל האדם אפילו רגע אחד כל ימיו, וכל זמן וכל רגע שישלש ביהן קים מצות צוה, ואין קץ למסן שבר המצות, ואלו הם: א) להאמין שיש אלוה אחד בעולם שהמציא כל הנמצאות, ומחפצו ורצונו הוא כל מה שהוא עקשו ושהיה

3

ד) לאהב המקום ברוך הוא, שנאמר: "ואהבת את ה' אלהיך וגו'". וכיצד יגיע האדם לאהבה? הוא על-ידי התורה, וכנאיתא בספרי: לפי שנאמר ו'אהבת', איני יודע כיצד לאהב את המקום? תלמוד לומר "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך", שמתוך כך אפה מפיר את מי שאמר והיה העולם, כלומר, שעל-ידי ההתבוננות בתורה יביר את גדלתו של הקדוש-ברוך-הוא שאין לו ערך ולא קץ, ותחישב האהבה בלבו בהכרח. וענין המצוה, שיראה האדם להשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת השם יתברך, ויצריך בלבו כי כל מה שיש בעולם מעשר וברים וקבוד, הכל הוא כאין נגד אהבתו יתברך, ויגיע תמיד בבקשת חקמת התורה למצן ישיג ידיעה בה'. והקובץ את מחשבתו בענינים הנשמיים ובהכלי העולם שלא לשם שמים, רק להחצנן ולהשיג קבוד, בשל צוה זו וענשו גדול. ה) להיות יראת השם

4

2

תפלת שחרית

אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המדינה והעלהו שם
לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך: [וישכם אברהם בבקר
→ ויחבש את חמורו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו
ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים:

- 2) וישכם אברהם בבוקר. שנת ישרים במנוחה ועליות קודש עברה, וזמן ההשכמה באה
כסדרה, ועז ד' המשוה רגליו כאילות, לרוץ כצבי ולהיות גבור כארי, לעשות רצונו
של מקום ב"ה סמכה, כי השכים בבוקר, וישכם אברהם בבקר.
3) ויחבש את חמורו. הפעולה הראשונה, בישוב הדעה הגדולה לצורך
ההליכה, למהירות ולבטחונה גם יחד, היא חבישת החמור, היתה עבודתו של
אותו צדיק להקדים אותה על יתר המכשירים, הבאים אחרי שכבר יסודה העקרי
של המצוה כבר יעשה בשלמותו.

4) ויבקע עצי עולה. היה אפשר לסמוך למצא עצים באחד היערים, וק"ו
שהיה אפשר לקחת את גזרי העצים בלתי מבוקעים, ולהכשירם להבערה בעת
אשר יהיה כבר מוכן הצורך להשתמש בהם. אבל האהבה האלהית העליונה, *
העוברת כל טבע אנושי, היא שבערה בלב האב הקדוש, כדי לרזו להכין, גם את
ההידור והסדר של תשמישי קרבן אלה, כמו העצים, בהקדמה זריזה ומתונה גם
יחד.

עקרה

The following supplicatory paragraph is omitted on the Sabbath and Festivals.

5) אלהינו נאלי אבותינו, ונכנו בוכרין טוב לפניה, ופקדנו בקצרת ישועה
ורחמים משמי קדם. ונכר לנו יהוה אלהינו אהבת תוקדמות
אברהם יצחק וישראל עבדך, את הנרית ואת הקסד ואת השבועה
שנשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה, ואת העקרה שעקד את יצחק בנו על
גבי המזבח, ככתוב בתורתך:

בראשית כ"א:ט

ויהי אחר הדיברים האלה, והאלהים נסה את אברהם, ויאמר אליו,
אברהם. ויאמר, הנה. קח נא את בנו, את יחידך, אשר
אהבת, את יצחק, ולך לך אל ארץ המדינה, והעלהו שם לעלה על אחד

פרק י

HILCHOT TESHUVAH

פרק עשירי

6) א אל יאמר אדם: הריני עושה מצות התורה ועוסק בתקמתה כדי שאקבל
כל התוכות הכתובות בה, או כדי שאזכה לחיי העולם הבא, ואפרש מן
העברות שהזהירה תורה מהן, כדי שאנצל מן הקללות הכתובות בתורה,
או כדי שלא אפגור מחיי העולם הבא —
אין ראוי לעבד את השם על הדרך הזה, *
שהעובד על הדרך הזה הוא עובד מיראה, ואינה מעלת הנביאים ולא
מעלת החכמים;

ואין עובדים השם על דרך זה אלא עמי הארץ והנשים והקטנים,
שמחנכין אותן לעבד מיראה, עד שתראה דעתן ועבודו מאהבה.

3

1

ב העובד מאהבה, עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החקמה, לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה; אלא עושה האמת מפני שהוא אמת, וסוף הטובה לבוא בגללה. ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד, ואין כל חכם זוכה לה, והיא מעלת אברהם אבינו, שקראו הקדוש-ברוך-הוא אוהבו, לפי שלא עבד אלא מאהבה. והיא המעלה שצננו בה הקדוש-ברוך-הוא על-ידי משה, שנאמר: "ואהבת את ה' אלקיך". ובזמן שיאהב אדם את השם אהבה הראויה, מיד יעשה כל המצוות מאהבה.

2

ג וכיצד היא האהבה הראויה? הוא, שיאהב את השם אהבה גדולה, יתרה, עזה מאד, עד שתהא נפשו קשורה באהבת השם, ונמצא שוטה בה תמיד כאלו חולה חלי האהבה, שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוטה בה תמיד – בין בשבתו, בין בקומו, בין בשעה שהוא אוכל ושותה – יתר מזה תהיה אהבת השם בלב אוהביו שוטים בה תמיד, כמו שצננו: "בכל לבבך ובכל נפשך". והוא ששלמה אמר דרך משל: "כי חולת אהבה אני"; וכל שיר-השירים משל הוא לענין זה.

11

DEVARIM/DEUTERONOMY – PARASHAS VA'ESCHANAN

וה – 6/5

3

is One. ⁵ You shall love HASHEM, your God, with all your heart, with all your soul, and with all your possessions.

ה אחד: ואהבת את יהוה אלהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאריך:

□ – This means – with all your possessions. ⁶ You have, i.e., there can be, a person – whose money is more precious to him than his body. לך – This is why it says "with all your money." Alternatively, – means, "with each and every measure that He measures out to you," – be it with the measure of goodness, בין – or be it with the measure of punishment. And similarly, David says, "I shall raise up a cup of salvation, etc." ⁹ after having said, "I find distress and anguish, etc." ^{10,11}

4

11

תהלים כב

5

3) My soul thirsts for God, for the living God; when shall I come again and see myself before the face of God? 8 צמאה נפשי לאלהים לאל תי מתי אבוא ואראה פני אלהים:

The Chofetz Chaim:

...אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, כל אחד ואחד דורש ד' לעבדו כפי כחו. וכמו שישנם עניים ועשירים, גבורים וחלשים, כמו כן נבדלים הם בני האדם בכוחות הנפש. יש מי שיכול לעבוד את ד' ולהגיע למדרגה רמה ונשגבה, ויש שאינו יכול להגיע למדרגה רמה כזו. ובשביל כך כתוב בתורה ואהבת את ד' א' בכל לבבך ובכל נפשך. בכל לב ובכל נפשך, אלא בכל לבבך ובכל נפשך, היינו עד כמה שתוכל אתה בעצמך להגיע אתה מחויב לעבוד את ד', כ"א לפי כחו ותכונות נפשו.

(חפץ חיים עה"ת – ואתחנן מעשי למלך, י')

Hashem is not overbearing with his creations. He demands of each one to serve Him with his ability. And just as we have poor people and wealthy people, strong people and weak people, so too, people have different personalities. There are those who can serve Hashem and achieve a very high *madreigah*, and there are those that cannot achieve such a high *madreigah*. And that is why it says in the Torah, "you shall love Hashem with all **your** heart, and all **your** soul." It doesn't say with "heart and soul," but rather "with **your** heart and **your** soul." This means that as much as you can achieve, that's how much you are obligated to serve Hashem, each person based according to his ability and his personality.

(Chofetz Chaim Al HaTorah —Va'eschanan)